

Теорія і методика навчання

УДК 371.315:811.111'255

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19649078>

Відбір текстів для навчання письмового науково-технічного перекладу

Стрілець Валентина Василівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов
факультетів психології та соціології Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, вул. Володимирівська, 60, м. Київ, Україна, 01033

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0806-0289>

Прийнято: 11.03.2026 | Опубліковано: 30.03.2026

***Анотація.** Текстовий матеріал для навчання майбутніх бакалаврів філології письмового науково-технічного перекладу й підготовки їх до реальної перекладацької діяльності потребує ретельного відбору з урахуванням мети й умов навчання **Мета** статті – конкретизувати принципи й критерії відбору текстів для формування в майбутніх бакалаврів філології всіх складників компетентності в письмовому науково-технічному перекладі з урахуванням таких факторів, як галузь, зокрема, нафтогазова, повнота перекладу (повний, фрагментарний, реферативний, анотативний), рівневий підхід до володіння компетентністю в перекладі з англійської мови українською й навпаки та застосування сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). **Методи дослідження:** аналіз, синтез і систематизація останніх публікацій з методики навчання письмового перекладу та новітніх європейських рекомендацій і проєктів щодо рівневих компетентностей у письмовій медіації та галузевому переклад. **Результати.** Конкретизовано принципи й критерії відбору текстів для навчання студентів 4-го курсу спеціальності «Філологія»*

письмового науково-технічного перекладу. Тексти оригіналу слід відбирати, спираючись на принципи тематичності, необхідності й достатності, посильності й доступності та вживаності. Якісні й кількісні характеристики текстів доцільно оцінювати за критеріями автентичності, відповідності тематиці й проблемно-тематичним комплексам, перекладацької цінності, обсягу, врахування жанрово-стилістичної різноманітності, відповідності текстовим і лінгвістичним параметрам та технологічній перекладності.

Висновки. Дотримання принципів й урахування критеріїв відбору дозволить відібрати якісний навчальний матеріал необхідного обсягу для розробки на його основі системи вправ і завдань для формування компетентності в науково-технічному перекладі, на що слід спрямувати подальші наукові пошуки.

Ключові слова: письмовий науково-технічний переклад, текст оригіналу, принципи відбору, критерії відбору, жанр тексту.

Text Selection for Teaching Scientific and Technical Translation

Valentyna Strilets

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages for Faculties of Psychology and Sociology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, 60 Volodymyrska Street, Kyiv, Ukraine, 01033

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0806-0289>

Abstract. *Textual materials for teaching written scientific and technical translation to Philology undergraduates and preparing them for real-life translation activity require careful selection with due regard to the aim and conditions of instruction.* **Objective.** *The article aims at specifying text selection principles and*

*criteria for developing in Philology undergraduates all components of scientific and technical translation competence considering such factors as the field involved, in particular the oil and gas industry; the type of translation in terms of completeness (full, fragmentary, summary or abstract translation); the level-based approach to the development of translation competence from English into Ukrainian and vice versa; and the use of modern information and communication technologies (ICT). **Methods.** The study applies analysis, synthesis, and systematization of recent publications on teaching written translation, as well as the latest European recommendations and projects concerning level-based competences in written mediation and specialized translation. **Results.** The principles and criteria for selecting texts for teaching fourth-year Philology students written scientific and technical translation have been specified in greater detail. Source texts should be selected according to the principles of thematic relevance, necessity and sufficiency, feasibility and accessibility, and frequency of use. The qualitative and quantitative characteristics of texts should be assessed against such criteria as authenticity, relevance to the subject area and problem-thematic complexes, translation value, length, genre and stylistic diversity, compliance with textual and linguistic parameters, and technological translatability. **Conclusions.** Observance of the principles and consideration of the selection criteria will make it possible to select high-quality instructional materials of the required scope for developing a system of exercises and tasks aimed at forming scientific and technical translation competence; this should constitute the focus of further research. **Keywords:** written scientific and technical translation, source text, selection principles, selection criteria, text genre.*

Постановка проблеми. Об'єктом діяльності науково-технічного перекладача є текст оригіналу, який після здійснення аналітичних, інформаційно-пошукових, дослідницьких, транслатологічних операцій та застосування відповідних комунікативній ситуації письмового перекладу

стратегій і засобів перетворюється на результат діяльності – текст перекладу. Які саме тексти оригіналу і з яких джерел пропонуються майбутнім бакалаврам філології відіграє неабияку роль у процесі їхньої професійної підготовки, одним із результатів якої є здатність письмово перекладати галузеві тексти різних жанрів. Тексти, які належать до предметного аспекту змісту навчання, є основою для розробки вправ і завдань, спрямованих на формування всіх складників компетентності в письмовому науково-технічному перекладі: білінгвальної, екстралінгвістичної, текстотипологічної, операціональної, інформаційно-технологічної, навчально-стратегічної й особистісної. Крім того, освітній процес, особливо на 4-му році навчання, має максимально моделювати умови майбутньої професійної діяльності філологів, що ставить відповідні вимоги до навчального матеріалу, а саме його змістову й жанрову відповідність текстам, які найчастіше перекладають письмові галузеві перекладачі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання відбору текстів постійно знаходиться в центрі уваги лінгводидактики. Деякі його грані висвітлені дослідниками методики навчання письмового перекладу. Т. І. Кавицька для формування текстотвірної компетентності у письмовому перекладі академічного інституційного дискурсу з української мови на англійську виділила 3 групи принципів відбору, обумовлених фаховим, мовно-культурологічним і методичним чинниками [1, с. 78]. А. М. Монашненко [2], переважно спираючись на попереднє дослідження, описала принципи відбору текстового матеріалу для навчання письмового перекладу в аграрній галузі. О. А. Михайленко [3] окреслила принципи добору текстів для формування в майбутніх філологів стратегічної компетентності в перекладі офіційно-ділових текстів з української мови на англійську. Я. Г. Фабрична [4], Т. Д. Пасічник [5] і Т. П. Василенко [6] розмежували принципи відбору навчального матеріалу та критерії відбору текстів у контексті навчання майбутніх філологів писемного двостороннього перекладу професійно спрямованих текстів із методики

навчання іноземних мов і культур [4]; комерційних листів [5]; формування лексичної компетентності з письмового перекладу публіцистичних текстів [6] відповідно. Як принципи, так і критерії відбору текстів запропонувала також В. Д. Ігнатенко [7] для навчання анотативного й реферативного перекладів аграрних текстів із французької мови. Т. Г. Король [8] проаналізувала критерії відбору науково-популярних статей у галузі управління та адміністрування крізь призму контролю рівня сформованості перекладацької компетентності. С. Радецька й О. Мазур обґрунтували змістоорієнтований підхід до відбору науково-технічних текстів для перекладу, який базується на чотирьох групах критеріїв: загальних, специфічних для науково-технічних текстів, релевантних умовам навчання та транслатологічних [9, с. 163]. Орієнтири щодо жанрового різноманіття й змістової, мовної та текстової складності наукових і технічних текстів за рівнями володіння компетентністю в галузевому перекладі надано в Загальноєвропейських Рекомендаціях з перекладу [10; 11].

У контексті застосування машинного перекладу прослідковано зв'язок між складністю тексту оригіналу і якістю машинного перекладу [12], а також охарактеризовано науково-технічні тексти, із яких слід розпочинати навчання машинного перекладу [13].

У наукових розвідках філологічного спрямування розглянуто корпусний аналіз фахових текстів, зокрема, ліцензійних угод і договорів, для відбору лінгвістичного матеріалу [14], а також указано на характерні ознаки текстів для навчання перекладацького аналізу тексту оригіналу [15].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Розглянуті вище наукові доробки пропонують вирішення проблеми відбору текстового матеріалу для формування окремих субкомпетентностей (текстотвірної [1], стратегічної [3], лексичної [6]), навчання перекладу певних типів текстів (наукових статей [7], науково-популярних статей [8], комерційних листів [5], академічних [1], офіційно-ділових [3], публіцистичних [6] текстів) у

таких галузях, як освітня [1], аграрна [2; 7], управління та адміністрування [8], електроніка, інформатика, інженерія й транспорт [9]. Розглянуті публікації, крім дослідження В. Д. Ігнатенко [7], стосуються повного перекладу. Врахування засобів ІКТ обмежується складністю тексту оригіналу для машинного перекладу [14; 15]. Поза увагою науковців залишилося також питання кореляції відбору текстів із рівнями володіння письмовим перекладом.

Метою цієї статті є конкретизувати принципи й критерії відбору текстів для формування в майбутніх бакалаврів філології всіх складників компетентності в письмовому науково-технічному перекладі з урахуванням таких факторів, як галузь, зокрема, нафтогазова, повнота перекладу (повний, фрагментарний, реферативний, анотативний), рівневий підхід до володіння компетентністю в перекладі з англійської мови українською й навпаки та застосування сучасних засобів ІКТ.

Методи дослідження. Досягнення поставленої мети передбачає аналіз науково-методичної літератури для виокремлення принципів і критеріїв відбору текстів для навчання письмового перекладу, аналіз новітніх європейських рекомендацій і проєктів щодо рівневих компетентностей у письмовій медіації [16] та галузевому перекладі [10; 11] для конкретизації змісту критеріїв відбору текстів для навчання письмового науково-технічного перекладу, синтезування й систематизацію опрацьованої інформації для окреслення принципів і критеріїв відбору текстового матеріалу, релевантного навчання письмового науково-технічного перекладу, зокрема, в нафтогазовій галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вимоги до якості одиниць відбору втілюються у *принципах*, до яких дослідники навчання письмового перекладу відносять: тематичність [4, с. 93; 5, с. 76–77; 7, с. 95–96], необхідність та достатність [4, с. 93; 5, с. 76–77; 7, с. 95–96;], посиленість і доступність [4, с. 93; 5, с. 76–77; 6, с. 59; 7, с. 95–96;], вживаність (частотність і

поширеність) [4, с. 94; 5, с. 76–77; 6, с. 59]. Розглянемо їх реалізацію в контексті нашого дослідження.

Дотримання принципу *тематичності* передбачає відбір текстів, тематика яких співвідноситься з окресленими у відповідних робочих програмах навчальних дисциплін темами. Оскільки наше дослідження носить міждисциплінарний характер, ми враховуємо теми галузевого, аспектно-перекладацького та жанрово-стилістичного спрямування в межах дисциплін «Практика письмового й усного перекладу», «Науково-технічний переклад» та «Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів» відповідно. Власне теми текстів обумовлюються специфікою галузі (розвідка родовищ, видобування, транспортування, переробка нафто- й газопродуктів, сучасне обладнання, екологічні й економічні проблеми галузі, цифровізація процесів, охорона праці) і перераховані в одному з модулів робочої програми навчальної дисципліни «Практика письмового й усного перекладу». Лексичні, граматичні, стилістичні аспекти перекладу науково-технічних текстів із англійської мови українською і навпаки, які є фокусом дисципліни «Науково-технічний переклад», враховуються під час аналізу наявності в текстах відповідних труднощів. Тематика текстів цієї дисципліни носить більш загальний характер і охоплює актуальні проблеми енергетичного сектору економіки. Оцінюючи приналежність тексту до певного жанру, ми керуємося типами текстів і відповідними темами, передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни «Семантико-стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів».

Згідно з принципом *необхідності та достатності* навчальний матеріал має сприяти формуванню компетентності в письмовому науково-технічному перекладі з англійської мови українською / з української мови англійською на рівнях C1+ і C1 відповідно. Необхідність передбачає відбір базових текстів у межах визначених робочими програмами жанрів та тем, які містять типові труднощі перекладу (екстралінгвістичні, лінгвістичні, текстотипологічні), а

також відповідають виду письмового перекладу (повного, фрагментарного, реферативного, анотативного), що уможливить перенесення сформованих умінь на переклад інших текстів аналогічного жанру [4, с. 93; 5, с. 77] та тематики, а також на виконання аналогічного виду перекладу. Достатність означає зосередження на основному й попередження перевантаження.

Розглядаючи принцип *посильності і доступності*, враховуємо той факт, що студенти 4-го року навчання мають досягти рівня C2 в англomовному читанні, що є передумовою для оцінювання складності тексту оригіналу. Крім того, спираючись на новітні європейські освітні документи, які пропонують дескриптори рівнів володіння медіацією тексту в письмовій формі непрофесійними перекладачами [16] та письмовим галузевим перекладом професійними перекладачами [10; 11], та враховуючи вітчизняний освітній контекст, вважаємо рівень C1+ цільовим для англо-українського та C1 для українсько-англійського перекладу. Це проявляється, передусім, у ступені спеціалізації тексту оригіналу (вузькопрофесійні / складні напівпрофесійні / прості напівпрофесійні), що, в свою чергу, відображається в жанровій приналежності, предметному змісті, логіко-композиційній побудові, інформаційній насиченості, термінологічній щільності та обсязі. Зазначимо, що, згідно з Додатковим томом Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, допускається фрагментарний переклад інформаційних блоків, що «містяться у пропозиційно складному, але добре структурованому тексті [16, с. 94]]», а для навчання реферативного й анотативного перекладу можуть використовуватися відносно довгі складні тексти [16, с. 99]. Принцип, що розглядається, передбачає поступове наростання складності тексту й, відповідно, труднощів перекладу, щоб забезпечити плавний перехід від нижчого рівня володіння науково-технічним перекладом до вищого (цільового) за всіма перерахованими кількісними і якісними параметрами.

Принцип *вживаності*, тобто частотності й поширеності стосується як типів текстів, так і їхнього наповнення. Із досить широкого переліку жанрів наукових (науково-теоретичних, освітньо-наукових) і технічних (професійно-практичних) текстів, наведених у новітніх публікаціях [9, с. 162; 10; 11], слід виокремити ті, з якими найчастіше мають справу перекладачі-практики, тим самим мінімізувавши зміст навчання з урахуванням кількості годин на навчальні дисципліни і виділеної в них частки для письмового перекладу. Другий аспект цього принципу стосується поширеності тем і проблемно-тематичних комплексів. Третій – частотності термінології, що регламентується переліком загальнонаукових термінів і базових термінів нафтогазової та суміжних галузей.

Проаналізуємо *критерії* відбору текстів, під якими, слідом за Т. Д. Пасічник, розуміємо основні ознаки, за допомогою яких якісно і кількісно оцінюється текст з метою його використання чи невикористання як навчального матеріалу [5, с. 81]. Більшість науковців [4, с. 99; 5, с. 83–84; 6, с. 61–62] наголошують на значущості таких критеріїв, як *автентичність, відповідність тематиці й проблемно-тематичним комплексам, перекладацька цінність* та *обсяг*. Важливим для нашого дослідження є також врахування *жанрово-стилістичної різноманітності* [1, с. 78; 3, с. 75; 4, с. 99] та *відповідності текстовим і лінгвістичним параметрам* [1, с. 78; 3, с. 77–78]. Вважаємо за доцільне доповнити цей перелік критерієм *технологічності*, обумовленим застосуванням засобів ІКТ.

Відбираючи тексти за критерієм *автентичності* (у трактуванні Т. П. Василенко – *еталонності автентичних текстів* [6, с. 61–62]), ми пропонуємо звертатися до надійних і авторитетних англомовних й україномовних джерел текстового матеріалу, які пропонують достовірну й актуальну інформацію, серед яких: сайти компаній галузі (наприклад, *Baker Hughes, bp; Ньюфолк нафтогазовий консультаційний центр*), порталів новин

(наприклад, розділ *BBC Technology*), професійних спільнот (наприклад, *Society of Petroleum Engineers*), наукових видань (наприклад, *Journal of Petroleum Technology*), науково-практичних конференцій з актуальних галузевих проблем; вітчизняних і закордонних навчальних закладів, які пропонують програми підготовки фахівців галузі (наприклад, *Imperial College London*); підручники, монографії; електронні енциклопедії (наприклад, *Britannica*).

Критерій **відповідності тематиці** співзвучний із розглянутим вище принципом тематичності. Прокоментуємо другий компонент цього критерію – відповідність **проблемно-тематичним комплексам**, під якими, слідом за Т. Д. Пасічник, розуміємо типові ситуації письмового перекладу [5, с. 84] (у нашому випадку, науково-технічного). Враховуючи ситуацію письмового перекладу, основні параметри якої окреслюються перекладацьким завданням (*translation brief*), від перекладача може вимагатися різна повнота відтворення змісту тексту оригіналу, що реалізується через повний, фрагментарний, реферативний чи анотативний вид перекладу. Критерій, що розглядається, спонукає оцінити текст оригіналу крізь призму придатності для необхідного виду перекладу. Так, наукова стаття є типовим жанром як для повного, так і анотативного перекладу, бюлетень новин може вимагати фрагментарного перекладу, розділ підручника підійде для реферативного перекладу.

Перекладацьку цінність – один із найбільш значущих критеріїв відбору текстів для навчання перекладу – розглядаємо крізь призму наявності труднощів перекладу: екстралінгвістичних, лінгвістичних (лексичних, граматичних) і текстотипологічних [11, с. 4], які попередньо визначаються викладачем для включення до комплексу вправ і завдань. Екстралінгвістичні труднощі викликані браком фонових і предметних знань (наприклад, про технології буріння, видобутку, переробки нафти й газу тощо). Лексичні труднощі перекладу виникають під час відтворення загальнонаукової лексики, яка набуває нового забарвлення у науково-технічних текстах; термінів,

напівтермінів (професіоналізмів) і жаргонізмів нафтогазової галузі та термінологічних лексичних одиниць суміжних галузей (бізнесу, економіки, геології, екології, хімічної промисловості). Лексичні труднощі також викликані полісемією, омонімією, лексичною сполучуваністю; наявністю неологізмів, безеквівалентної лексики, аббревіатур, власних назв, прецизійних слів. Граматичні труднощі проявляються через відтворення багатокomпонентних атрибутивних словосполучень, пасивних конструкцій, зворотів із безособовими формами дієслова (в англomовних текстах); безособових речень (в українomовних текстах); складнопідрядних речень (як в англomовних, так і українomовних текстах). Текстотипологічні труднощі пов'язані з жанрово-стилістичними особливостями текстів різних типів і текстотвірними конвенціями в англійській і українській мовах. Наявність описаних труднощів становить потенціал для застосування різних стратегій, способів і прийомів перекладу.

Згідно з критерієм *жанрово-стилістичної різноманітності* відібрані тексти повинні представляти визначені у предметному компоненті змісту навчання науково-технічного перекладу жанри, які ми розділити на 3 групи за сферою використання: професійною, науковою, освітньою. До першої групи відносимо професійно-практичні тексти: ділова документація (тендерні пропозиції, бізнес-плани); нормативно-правові документи (контракти, договори); технічна документація (звіти, стандарти, технічні характеристики, інструкції з експлуатації обладнання, технічні паспорти, проектна документація); тексти інформаційно-рекламного характеру (веб-сайти компаній, рекламні матеріали, прес релізи, бюлетені новин, інформації стендів, проспектів про діяльність компанії / новітні розробки). Друга група охоплює науково-теоретичні тексти: наукові доповіді й супроводжувальні їх мультимедійні презентації, енциклопедичні статті, тези доповідей, наукові статті, анотації, програми наукових заходів й інформаційні листи, патенти,

заявки на них. Третя група включає тексти освітнього призначення (навчально-наукові): підручники, навчальні посібники, освітні програми спеціальностей, програми навчальних дисциплін. [17, с. 91].

Характерними рисами науково-технічних текстів є інформативність, логічність, точність, об'єктивність, а також чіткість, зрозумілість, узагальненість, однозначність, стислість, доказовість і переконливість [9, с. 164]. Максимальна наявність цих ознак є підставою до включення тексту до навчальних матеріалів. Крім того, згідно з критерієм **відповідності текстовим та лінгвістичним параметрам**, як зазначають Т. І. Кавицька й О. А. Михайленко, перевагу слід надавати тим текстам, які відзначаються завершеністю, цілісністю, логічністю, зв'язністю, а також характерними для конкретного жанру лексико-граматичними ознаками [1, с. 78; 3, с. 77–78]. Допускається відбір фрагмента тексту за умови, що він відповідає окресленим вище параметрам.

Обсяг тексту оригіналу залежить від таких факторів, як вид письмового перекладу, жанр тексту, форма навчання (аудиторне очне, аудиторне онлайн, самостійна робота), режим роботи (індивідуальний, парний, груповий), тривалість перекладацького проєкту (за умов використання методу проєктів), застосування систем машинного чи / і автоматизованого перекладу. Орієнтиром слугує прийнятий у перекладацькій спільноті середньостатистичний час на письмовий переклад перекладацької сторінки (1800 друкованих знаків) – близько 60 хвилин.

Враховуючи широке застосування письмовими перекладачами різноманітних інструментів ІКТ, що корелює з відповідною субкомпетентністю (інформаційно-технологічною) та безпосередньо пов'язано з розвитком перекладацьких ІКТ стратегій, пропонуємо ввести критерій **технологічної перекладності**, який допоможе оцінити придатність тексту для автоматизованого, машинного чи комбінованого перекладу. Для мінімізації

типових помилок машинного перекладу і, відповідно, зменшення часу на постредагування слід звертати увагу на стандартизованість термінології і її відображення в галузевих словниках [13, с. 151], довжину й структурну складність речень та ступінь полісемії [12, с. 1110]. З іншого боку, для демонстрації типових помилок машинного перекладу, а також для навчання студентів перед-редагування тексту оригіналу й постредагування тексту перекладу, такі обмеження застосовувати не доцільно. Потенційна автоматизована перекладність за допомогою інструментів САТ залежить від наявності в пам'яті перекладів однотипних текстів (за жанром і / чи тематикою). Критерій, що розглядається, допоможе на різних етапах формування інформаційно-технологічної субкомпетентності відібрати тексти, релевантні розвитку конкретних умінь застосовувати інструменти ІКТ професійного спрямування.

Висновки. Отже, згідно з конкретизованими принципами й критеріями, відібрані з надійних і авторитетних англомовних й україномовних джерел автентичні тексти мають представляти найпоширеніші жанри науково-технічної літератури, відповідати текстовим та лінгвістичним параметрам, відображати окреслені у робочих програмах відповідних навчальних дисциплін теми; бути необхідними й достатніми для типових ситуацій письмового науково-технічного перекладу, посильними й доступними за змістом, формою та обсягом і, водночас, містити екстралінгвістичні, лінгвістичні й текстотипологічні труднощі перекладу; а також бути придатними для машинного, автоматизованого чи комбінованого перекладу (залежно від етапу навчання й мети заняття). Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в розробці системи вправ і завдань для формування компетентності в науково-технічному перекладі на основі відібраних текстів.

Список використаних джерел

1. Кавицька Т. І. Формування текстотвірної компетентності майбутніх філологів у письмовому перекладі з української мови на англійську: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2015. 304 с.
2. Монашненко А. М. Методика навчання майбутніх філологів письмового двостороннього перекладу в аграрній галузі (англійська та українська мови): дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2016. 297 с.
3. Михайленко О. А. Методика навчання майбутніх філологів стратегій письмового перекладу офіційно-ділових текстів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2015. 258 с.
4. Фабрична Я. Г. Методика навчання майбутніх філологів письмового двостороннього перекладу з використанням мовного портфеля (англійська й українська мови): дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2015. 234 с.
5. Пасічник Т. Д. Методика навчання майбутніх філологів писемного двостороннього перекладу комерційних листів: дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2011. 300 с.
6. Василенко Т. П. Формування англословної лексичної компетенції майбутніх філологів з письмового перекладу публіцистичних текстів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2015. 199 с.
7. Ігнатенко В. Д. Методика навчання майбутніх філологів письмового перекладу науково-технічних текстів французькою мовою: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2017. 239 с.
8. Король Т. Г. Система контролю сформованості у майбутніх філологів перекладацької компетентності в галузі управління та адміністрування (англійська й українська мови): дис. д-ра пед. наук. Київ, 2025. 619 с.
9. Radetska S., Mazur O. Content-based approach in teaching technical and scientific translation. *The Modern Higher Education Review*. 2023. Vol. 8. P. 157–169. DOI: <https://doi.org/10.28925/2518-7635.2023.814>

10. Hurtado Albir A., Rodríguez-Inés P., Prieto Ramos F. et. al. Common European Framework of Reference for Translation – Competence Level C (specialist translator): A proposal by the EFFORT Project. 2023. URL: <https://www.effortproject.eu/wp-content/uploads/Level-C-en.pdf> (Last accessed: 24.03.2026).

11. Hurtado Albir A., Rodríguez-Inés P. “5. Glossary”. In Hurtado Albir A. & Rodríguez-Inés P. (2023) Third NACT proposal. 2023. URL: https://www.effortproject.eu/wp-content/uploads/GLOSSARY_010323.pdf (Last accessed: 24.03.2026).

12. Araghi S., Palangkaraya A. The link between translation difficulty and the quality of machine translation: a literature review and empirical investigation. *Language Resources and Evaluation*. 2024. 58. P. 1093–1114. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10579-024-09735-x>

13. Шилінська І. Ф., Кузів М. З. Використання систем машинного перекладу під час навчання перекладу науково-технічних текстів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2022. Вип. 53 (2). С. 149–152. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2022.53-2.34>

14. Tarnavska M. M. Corpora-based analysis of specialised texts for translation training: terms and neologisms. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2025. Вип. 2 (213). С. 177–182. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-213-23>

15. Onyshchak H. V., Popovych Y. V., Pochepetska T. M. Translation text analysis as an essential part of future translator’s training. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 32, Т.1. С. 138–142. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.32.1.25>

16. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion volume. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020. URL: <https://rm.coe.int/common-european->

framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4 (Last accessed: 24.03.2026).

17. Стрілець В. В. Зміст навчання майбутніх бакалаврів філології письмового науково-технічного перекладу: предметний аспект. *Вісник КНЛУ. Серія: педагогіка і психологія*. 2019. № 30. С. 86–96. DOI: <https://doi.org/10.32589/2412-9283.30.2019.177437>